

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 11792-12-21 מדינת ישראל נ' קצורה(עציר)

תיק חיצוני : 4422/21

לפני הרכב כבוד השופטים:
יחיאל ליפשיץ [אב"ד]
גלית ציגלר,
שמואל מנדלבום

המאשימה
מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז חיפה – פלילי

נגד

הנאשם
אדוארד קצורה (עציר) ת"ז 309915098
באי כוח הנאשם – עו"ד בוריס שרמן ועו"ד יניב מנור
(סניגוריה ציבורית)

1
2

החלטה

3

כללי

4

לפנינו בקשה שהוגשה מטעם ההגנה שלא להתיר את עדויותיהם של עדים שמטרתם, כך אליבא
5 להגנה, היא לא יותר מאשר להשחיר את פניו של הנאשם.

6

7

תמצית כתב האישום כנגד הנאשם

8

כתב האישום מייחס לנאשם עבירות של רצח בנסיבות מחמירות (נסיבה 1 ונסיבה 7); בעילה אסורה
9 בהסכמה תוך ניצול יחסי תלות; והפרת הוראה חוקית. נטען, בקצרה, כי הנאשם עבד בתקופה
10 הרלוונטית כאח במחלקת הנוער במרכז לבריאות הנפש "מעלה כרמל" ובמסגרת זו הכיר את
11 המנוחה יעל מלניק ז"ל, קטינה ילידת 2004, שהיתה מאושפזת במחלקה בחודשים 1/2021 עד
12 3/2021. נטען כי בין השניים התפתח קשר שהוביל לתלות של המנוחה בנאשם, שהמשיך לקשר
13 אינטימי וזוגי גם לאחר שחרורה מהמחלקה במחצית חודש 3/2021, במסגרתו בעל הנאשם את
14 המנוחה בהסכמה מספר רב של פעמים תוך ניצול תלותה בו וחרף צו שאסר עליו ליצור עמה קשר.

15

16

עיקרו של כתב האישום נוגע לנסיבות בהן מצאה המנוחה את מותה הטראגי בלילה שבין ה 1.10.21
17 ל 2.10.21. נטען כי הנאשם והמנוחה נפגשו במועד לעיל בבית הנאשם בקריות, ובעקבות הגעת
18 המשטרה כדי לחפש את המנוחה הם יצאו את בית הנאשם, שוטטו באזור ושוחחו על מצוקתה
19 הנפשית. בהמשך, הגיעו השניים למספר מקומות בהם ניסו לחפור מעין קבר שלתוכו תיכנס
20 המנוחה. בסופו של דבר הם הגיעו לאתר בניה בקרית מוצקין, שם חפרו קבר בתלולית חול. הנאשם
21 הביא מאתר הבניה הסמוך מספר חפצים ביניהם צינור באורך של כ 1.2 מטר, המנוחה נכנסה אל
22 הקבר והכניסה את הצינור לפיה על מנת שתוכל לנשום. המאשימה המשיכה וטענה, כי לאחר הליך

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 11792-12-21 מדינת ישראל נ' קצורה(עציר)

תיק חיצוני: 4422/21

ממשי של שקילה וגיבוש החלטה להמית את המנוחה, כיסה הנאשם את גופה ופניה בחול וחצץ, ולאחר מכן הוציא את הצינור מפיה ובכך מנע ממנה לנשום והביא למותה.

גרסת הנאשם, בקיצור נמרץ ובאופן מאוד כללי, היא כי עזב את המנוחה באתר הבניה לעיל בעודה בחיים כשהיא ישובה בתוך הבור אותו כרו יחדיו. הנאשם הכחיש כי היה לו חלק כלשהו במנגנון שהוליד למותה; ולגבי עבירת המין נטען כי הוא הפך להיות בן זוגה של המנוחה רק לאחר שאשפזה הסתיים ולכן יסודות העבירה אינם מתקיימים.

תמצית טענות הצדדים

שמיעת הראיות החלה זה מכבר, ובחודשים האחרונים ועל רקע התקדמות ההליך העלו באי כוח הנאשם טענות כנגד עדותם הצפויה של עדים שעל פי הנטען כל מטרתם היא להשחיר את דמותו של הנאשם בעיני בית המשפט, ושאינן להם כל רלוונטיות ליריעת המחלוקת. על רקע זה ביקשנו מהצדדים להעלות טענותיהם בכתב; שמענו השלמות בע"פ; אף קיבלנו לידינו, בהסכמת הצדדים, מסמך שהכינה המאשימה ובו תמצית קצרה ביותר של תוכן העדויות הצפויות של העדים שבמחלוקת. כל העדים המדוברים הם עובדי בית החולים שם עבד הנאשם ושם אושפזה המנוחה.

שני נושאים עיקריים נכללים בעדויות העדים שבמחלוקת:

הראשון, יחסיו של הנאשם עם מטופלים אחרים, שאליבא למאשימה חרגו מהמותר והמקובל. בהקשר זה הפנתה המאשימה לעדים שאמורים להעיד על שיחותיו של הנאשם עם מטופלים, שיחות ומפגשים שהיו סמי-טיפוליים, בניגוד להנחיות ולנהלים, וכן אודות יחסים חריגים עם מטופלים.

השני, התנהלותו של הנאשם במחלקה במצבים אותם כינתה המאשימה כ"מצבים קונפליקטואליים". בהקשר זה טענה המאשימה כי הגם שכתב האישום אינו מפרט כיצד ובאיזה אופן בדיוק רצח הנאשם את המנוחה, ואף כי כתב האישום אינו מציין את המניע של הנאשם, מדובר באירוע שבוצע "במצב קונפליקטואלי" שהתפתח בין הנאשם לבין המנוחה. המאשימה המשיכה וטענה, שכאשר הוטח בנאשם, עת נחקר במשטרה, כי הוא התעצבן ורצח את המנוחה, הוא הכחיש זאת וטען כי הוא אדם רגוע, ואף טען כי אופיו הנוח וסבלנותו הרבה תרמו להעסקתו בבית החולים וניתן לבדוק זאת בתיקו האישי, המכיל לדבריו מכתבי תודה על עבודתו. המאשימה ציטטה בהקשר זה מתוך אמרות הנאשם עת נחקר עובר להגשת כתב האישום. על רקע תיאור הנאשם את עצמו כמתואר לעיל, והיות שהנאשם הוא זה שהעמיד את אופיו הטוב במחלוקת, הרי שבכך הוכשרה הדרך למאשימה להגיש מטעמה ראיות להוכחת טענתה והיא - כי במצבים קונפליקטואליים, כהגדרתה, נוהג הנאשם כאדם בעל "פתיל קצר", היינו באלימות מילולית ופיזית. המאשימה ביססה

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 11792-12-21 מדינת ישראל נ' קצורה(עציר)

תיק חיצוני: 4422/21

את עמדתה על האמור בס' 163 לחסד"פ וכן על שנקבע בע"פ 3954/08 אבו ג'ודה נ' מדינת ישראל (6.4.2009) להלן: **עניין אבו ג'ודה**). בהמשך נרחיב בהקשר זה.

באי כוח הנאשם התנגדו, כאמור בפתיח החלטה זו להעדת עדים בנוגע לשתי הסוגיות לעיל. נטען כי כתב האישום מנוסח באופן כללי, לא ברור מהי טענת המאשימה בנוגע לאופן שבו רצח הנאשם את המנוחה, ובכל מקרה העדת העדים לעיל אינה יכולה לשפוך אור על המחלוקות שבין הצדדים. מדובר בעדים שלכל היותר יכולים להעיד על סיטואציות שאינן נוגעות למתואר בכתב האישום, ואינן קשורות רעיונית, נושאת, או עניינית, למתואר בכתב האישום או ליריעת המחלוקת. יתרה מכך, נטען כי גם אם בית המשפט יקבל את טענת המאשימה (המוכחשת על ידי ההגנה) שהנאשם נהג לעתים באופן עצבני והיה בעל "פתיל קצר", הדבר אינו יכול להוביל ולו מבחינה פוטנציאלית למסקנה הנסיבתית ולפיה הוא זה שרצח את המנוחה באופן הנטען. אין חולק שהתיק שלפנינו הוא תיק נסיבתי. כל מטרת המאשימה – כך לשיטת ההגנה – היא להשחיר את פניו של הנאשם. ההגנה אף התייחסה לעדויות הנוגעות ליחסו של הנאשם למטופלים אחרים, ונטען בהקשר זה כי עדים אלה אינם יכולים לתרום דבר לשאלה האם התקיימו יחסי תלות בין הנאשם לבין המנוחה, שכן הם אינם מתייחסים ליחסיו של הנאשם עם המנוחה, אלא ליחסיו של הנאשם עם מטופלים אחרים. עוד נטען בהקשר האחרון, כי הקשר הרומנטי בין הנאשם למנוחה החל לאחר שהאחרונה כבר לא היתה מטופלת במחלקה בה עבד הנאשם.

ההגנה המשיכה וטענה שהבאת ראיות בנוגע למעשים אסורים קודמים של נאשם, או אודות אופיו ה"רע", אפשרית רק במצבים מוגדרים כגון "עדות שיטה" או "מעשים דומים". נטען שבענייננו לא נטען כי מי מהעדים מתייחס למעשים שכאלה. אשר לטענת המאשימה כי הנאשם "הביא על עצמו" את אותם עדים וראיות כאשר העיד על אופיו הטוב והנוח, השיבה ההגנה כי מדובר ב"שברי אמירות" מתוך חקירות רבות של הנאשם ואין זה מתקבל על הדעת שבכל פעם שחשוד יאמר דבר חיובי על עצמו, יפתח פתח להבאת עדים משחירים שיעידו על נושאים שבינם לבין יריעת המחלוקת אין דבר וחצי דבר.

דיון ומסקנות

ס' 1 (א) לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971, שכותרתו "סמכות להזמין עדים" קובע כי "מותר להזמין כל אדם ליתן עדות שהיא קבילה ושייכת לענין; והוא, כשאין הוראה אחרת בפקודה זו". סעיף קטן (ב) ממשיך וקובע כי "בית המשפט רשאי, לפי שיקול דעתו, לסרב להוציא הזמנה אם אין בה צורך או אם ראה שנתבקשה למטרה שאיננה גילוי האמת". השאלה אם כן היא האם עדות העדים שהמאשימה מבקשת להעיד אודות שני הנושאים לעיל היא "קבילה ושייכת לעניין".

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 11792-12-21 מדינת ישראל נ' קצורה(עציר)

תיק חיצוני: 4422/21

בהקשר זה יש להפנות, בין היתר, להוראת סעיף הוא 163 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב],
התשמ"ב-1982 הקובע כי: "נאשם שבחר להעיד, לא יישאל בחקירה שכנגד שאלות בענין הנוגע
להרשעותיו הקודמות, מלבד אם העיד על אופיו הטוב או הביא ראיה אחרת לכך, בין בראיותיו ובין
בחקירה שכנגד של עדי התביעה". מטרת סעיף זה היא להגביל את המאשימה בחקירתו הנגדית
של נאשם בנוגע ל"אופיו הרע", משום החשש ליצירת משפט קדום לחובתו (ר' בנדון קדמי, על
הראיות מהדורת 2009 חלק רביעי עמ' 1967). הגם שהסעיף מתייחס באופן ישיר רק להרשעות
קודמות, אין מחלוקת כי "המדובר ב'אופי שלילי' בדרך כלל" (קדמי, שם), במובן זה שנאסר על
המאשימה להפנות לכל ראיה שמטרתה היא להשחיר את הנאשם בנוגע לאירועים שאין להם קשר
להליך שבמחלוקת. בספרם של דורון מנשה ואיל גרונר "אולי נפלה טעות? התיאוריה של המשפט
החוזר וניתוח פרשת זדורוב", בעמ' 212, צוין בהקשר זה כי: "לשון החוק אומנם נוקטת
הרשעותיו הקודמות", אולם על פי הפסיקה הכלל רחב יותר והוא מקיף כל פרט המצביע על
אופיו השלילי של הנאשם, לאו דווקא הרשעותיו הקודמות. כל פרט כזה נתפס כמעלה חשש
ליצירת דעה קדומה לחובת הנאשם. נוסף על כך אין להוכיח את האופי השלילי בכל דרך שהיא,
ולאו דווקא שעה שהוא נחקר בחקירה שכנגד". הסיבה לכלל לעיל היא "החשש כי התביעה
תעשה שימוש בעברו של הנאשם על מנת ללמד על נטייתו העבריינית וכי בית המשפט יקבע את
אשמתו של הנאשם במקרה הנדון בפניו על רקע נטייה זו" (עניין אבו ג'ודה לעיל, פסקה 10 לחוות
דעתו של השופט, כתוארו דאז, גרוניס; ועוד ר' להרחבה בהקשר זה, האמור בע"פ 5972/07 פלוני
נ' מדינת ישראל (21.2.2008)).

עם זאת, קיימים מספר חריגים לכלל לעיל. חלקם אינו רלוונטי לענייננו ולכן לא נרחיב בהם (החריג
בנוגע ל"עדות שיטה"; החריג בנוגע ל"מעשים דומים"; והחריג ולפיו מותר להציג עבר פלילי כאשר
הדבר נדרש להוכחת חלק מרכיבי העבירה בגינה עומד הנאשם לדין, כגון נהיגה בזמן פסילה, הפרת
הוראה חוקית, או ס' 31 לחוק מאבק בארגוני פשיעה).

החריג הראשון הרלוונטי לענייננו קבוע בס' 163 לעיל, ולפיו כאשר נאשם מעיד להגנתו ובמסגרת זו
מוסר אודות אופיו הטוב או הביא ראיה אחרת לכך, רשאית התביעה להפריך טענה זו. הוראת חוק
זו, כפשוטה, מתייחסת לנאשם "שבחר להעיד"; היינו, נאשם שמעיד בהליך בבית המשפט לאחר
שחומרי החקירה הועמדו לעיונו ולאחר שזכה ליעוץ משפטי על ידי בא כוחו בנוגע, בין היתר,
למשמעות המשפטית שיכולה לנבוע מהעלאת טענות כוזבות על ידו בעת שהוא מעיד להגנתו בנוגע
לעברו הפלילי או לאופיו הטוב. בענייננו, טוענת המאשימה כי יש למתוח את קו הגבול הכרונולוגי
כבר החל מהליכי החקירה, במובן זה שאם חשוד טוען בחקירתו במשטרה אודות אופיו "הטוב",
רשאית המאשימה לסתור טענה זו במסגרת ההליך בבית המשפט בפרשת התביעה. עמדה זו של
המאשימה מוקשית בענייננו. נניח לצורך הדוגמה, שחשוד טוען בחקירתו במשטרה שהוא נעדר עבר

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 11792-12-21 מדינת ישראל נ' קצורה(עציר)

תיק חיצוני: 4422/21

1 פלילי, אם משום ששכח את עברו ואם במכוון. האם במקרה שכזה תהיה רשאית המאשימה להביא,
2 בכל מצב וכבר במסגרת פרשת התביעה ראיות בנוגע לעברו הפלילי? אנו סבורים שהתשובה לכך,
3 ככלל, שלילית, ויש פתרונות אחרים למנוע מצב בו, מחד יובא בפני בית המשפט מידע כוזב, ומאידך
4 תיאלץ המאשימה להציג בפני בית המשפט את עברו הפלילי. הדבר, לדוגמה, יכול להיעשות על ידי
5 השחרת חלק זה בהודעותיו. דוגמה נוספת - האם כאשר חשוד בתיק אלימות יתאר את עצמו
6 בחקירתו במשטרה כדמות עדינה ואוהבת בריות, תוכל המאשימה לסתור טענות אלה על ידי העדת
7 חלק מחבריו לעבודה הסבורים שמדובר באדם עצבני ומהיר חמה, וזאת ביחס לאירועים שבינם
8 לבין האירוע נושא כתב האישום אין כל קשר? על פני הדברים, התשובה לשתי הדוגמאות לעיל,
9 שלילית. זאת ועוד, קיימים שיקולים נוספים השוללים הבאת "עדויות אופיי" שבאות לסתור טענות
10 חשודים בדבר "אופיים הטוב" – ראשית, דומה שהמאשימה מייחסת משקל רב מידי לטענות מעין
11 אלה המועלות תדיר בחדרי החקירות מפי חשודים ומהוות מעין "סיוע עצמי", שמשקלו ממילא
12 זניח. במקום להתמקד בראיות שבאות להוכיח את טענותיה, בוחרת המאשימה להשיב ב"נשק
13 כבד" ובלתי פרופורציוני שזקו, בהשחרת הנאשם, עלול לעלות על תועלתו; שנית, בניגוד לרישום
14 פלילי שהוא ראיה בלתי ניתנת לסתירה, דעות וחוות דעת של אנשים אודות אחרים (בענייננו –
15 נאשם) הן מגוונות, סותרות לא פעם, ואינן חד משמעיות. מרבית החשודים יתארו עצמם באור
16 חיובי, בעוד שחלק מהסובבים אותם יתארו אותם גם באור אחר. באם יתיר בית המשפט למאשימה
17 להביא ראיות בדבר אופיו ה"רע" של החשוד/הנאשם, מדוע לא יותר גם להגנה להביא ראיות
18 מטעמה? לדבר לא יהיה סוף ויגלוש בלית ברירה להבאת ראיות בנושאים צדדיים; שלישית, קיים
19 חשש שאם תתקבל עמדת המאשימה, לא מן הנמנע שנחקרים "יתומרנו" להעיד אודות אופיים
20 הטוב, באופן שיפתח פתח למאשימה, במסגרת ההליך בבית המשפט, לסתור את דברי החשודים.
21 יוצא, שככלל (למעט החריגים שידונו להלן) הבאת "עדויות אופיי" כנגד טענות חשודים בהקשר זה,
22 היא בעייתית ותועלתה ממילא מועטה.

23
24 החריג השני והרלוונטי לענייננו, שגם עליו מסתמכת המאשימה, הוא זה שנקבע, או לכל הפחות
25 חודד, בעניין אבו ג'ודה לעיל. לטעמנו, הלכה זו היא שצריכה לעמוד במוקד ענייננו. דומה על פני
26 הדברים, שהאופן שבו יישמה המאשימה את הלכת אבו ג'ודה בענייננו, היא רחבה מידי. נמק זאת
27 להלן ותחילה אציג את המקרה שנדון שם. באותו עניין הועמד המערער לדין בעבירות של סיכון חיי
28 אדם בנתיב תחבורה, נהיגה ללא רישיון ועבירות נוספות, לאחר שנמלט מניידת משטרה, כאשר הוא
29 נוהג ברכב פורד טרנזיט שפרטי לוחית הרישוי שלו היו גלויים וידועים. המערער הצליח להימלט
30 מהשוטרים ולאחר שנעצר בשלב מאוחר יותר טען שכלל לא נהג ברכב לעיל, לא בזמן האירוע וגם
31 לא לפני כן. המערער הורשע על סמך עדות אחד מהשוטרים שרדפו אחריו וזיהה אותו; וכן – וכאן
32 החשיבות לענייננו – על סמך דוחות תנועה שהוגשו בערכאה הדיונית ללא התנגדות, והתייחסו
33 למספר אירועים קודמים בהם נהג באותו רכב. בשלב הערעור טען המערער כי לא היה מקום להגיש
34 את דוחות התנועה הקודמים משום אופיים ה"משחיר" ומשום שהציגו את עברו התעבורתי. טענת

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 11792-12-21 מדינת ישראל נ' קצורה(עציר)

תיק חיצוני: 4422/21

1 המערער נדחתה, ונקבע כי הצגת עברו הפלילי של המערער נדרשה, חרף "השחרתו". נפנה לדברים
2 שנקבעו על ידי השופט (כתוארה דאז) חיות: "...אף אני סבורה כי היה מקום לחרוג מן הכלל
3 האוסר הצגת ראיות בדבר עברו הפלילי של המערער ולאפשר את הצגת דוחות התעבורה
4 המעידים כי בניגוד לגרסתו של המערער קיימת זיקה ברורה ומתמשכת בינו ובין הרכב שהיה
5 מעורב בעבירות נשוא האישום דנן" (ההדגשה לא במקור). יוער, כי מבחן רחב יותר שהוצע על ידי
6 השופט (כתוארו דאז) גרוניס, ולפיו הראיה תתקבל במקרים בהם ערכה עולה במידה רבה על החשש
7 הגלום בה מפני דעה מוקדמת שלילית כלפי הנאשם, לא התקבל.

8
9 קיים לטעמנו הבדל מהותי בין עניין אבו ג'ודה לעיל, לבין עניינו. בעניין אבו ג'ודה דוחות התנועה
10 ה"משחירים" נגעו לליבת המחלוקת שבין הצדדים, ובמילותיה של כב' השופטת (כתוארה דאז)
11 חיות, התקיימה "זיקה ברורה ומתמשכת" בין אותן ראיות לבין הנושא הטעון הוכחה. כאמור,
12 המערער באותו מקרה טען כי מעולם לא נהג ברכב הקונקרטי, והצגת הדוחות היתה בעלת משקל
13 ראיתי משמעותי להפרכת טענה זו. משכך, אין מדובר ב"השחרה כללית" שרק נועדה להראות
14 "הנה, מדובר בנאשם שקרן"; ואף לא נועדה להראות "הנה, מדובר בנאשם שנהג בעבר ללא רישיון"
15 ועלולות היו ליצור דעה קדומה מוטעית, אלא בראיות שבאות להוכיח כי לא רק שהנאשם שיקר
16 אלא – וזה החשוב – מדובר בראיות שבאות לספק ראיה נסיבתית בעלת משקל של ממש ושיש בה
17 לסייע בגילוי האמת, ביחס ללב המחלוקת והיא האם הנאשם נהג ברכב הרלוונטי ובמועד הרלוונטי.
18 זאת ועוד, מדובר בראיות חד משמעיות או קרוב לכך (דוחות תנועה וכן הרשעות בתיקי תעבורה),
19 במובחן מ"דעות" או התרשמות של אנשים אודות אופי הנאשם וכיוב'. נפנה בהקשר זה למאמרם
20 של דורון מנשה ואיל גרונר "ראיות בדבר אופיו הרע של הנאשם ואסטרטגיית ההכרעה
21 הכללית" (ספר אשר גרוניס, עמ' 755), שם הובאו הדברים הבאים עמם אנו מסכימים: "אם ראיה
22 בדבר האופי הרע יוצרת הסתברות כה גבוהה לאשמה והסתברות כה נמוכה לחפות, כך שבמונחים
23 שלנו השערת חפות של הנאשם נחסמת בחסם הסתברותי, ההסתברות שהשערת החפות נכונה
24 היא כה נמוכה כך שיש להתעלם מהאפשרות שהיא אמיתית, הרי שבטל החשש להטיות כנגד
25 הנאשם כגון הטיית הייצוגיות ועמידות הסטראוטיפ בפני שינוי הטיות אותן הצגנו לעיל וזאת
26 משיקולים דומים לכך שבטל חשש כזה בהקשר של עדות שיטה ומעשים דומים". (עמ' 774,
27 ההדגשה אינה במקור).

28
29 נשוב כעת לעניינו; נבחן את טענות המאשימה בכתב האישום; ונציב מול טענות אלה את הראיות
30 אותן היא מבקשת להביא. עיון בכתב האישום מעלה, בהקשר לאישום הרצח, כי המאשימה טוענת
31 שבסביבות השעה 23:00 ובעקבות הגעת שוטרים לבית הנאשם, יצאו הנאשם והמנוחה את בית
32 הנאשם מחשש שהשוטרים ישובו לשם, והחליטו לשוטט באזור הקריות וכן כדי שהמנוחה תעלה
33 על המטרונית ותשוב לביתה. המנוחה סירבה לכך והשניים המשיכו לשוטט עד לשעות הבוקר.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 11792-12-21 מדינת ישראל נ' קצורה(עציר)

תיק חיצוני: 4422/21

בסביבות השעה 06:00 ובהמשך לשיחות אודות מצוקתה הנפשית של המנוחה, הלכו השניים סמוך לבית "אילדן" ושם ניסו לחפור בור אליו תכנס המנוחה באופן שתוכל לנשום בהיותה בתוכו, אך משום שלא הצליחו לחפור במקום בור, המשיכו לאתר בניה וניסו לחפור שם במספר מקומות בורות. בהמשך, הגיעו למקום בו מצאה המנוחה את מותה, שם חפרו קבר, ואז נכנסה המנוחה אל הבור והכניסה את הצינור לפיה. אז, לטענת המאשימה לאחר הליך ממשי של שקילה ולאחר שגיבש הנאשם החלטה להמית את המנוחה, הוא כיסה אותה באופן מלא, הוציא את הצינור מפיה ובמשך מספר דקות מנע ממנה, בדרך שלא צוינה בכתב האישום, לנשום ולצאת מהקבר.

המאשימה מבקשת, כאמור, להביא בהקשר לעיל עדים המתארים את הנאשם כבעל "פתיל קצר", ככזה שהתפרץ כלפי חולים, מבקרים ומטופלים; התפרצויותיו לוו בצעקות, אי שקט ועצבנות, והוא היה אימפולסיבי וקצר רוח כלפי אנשי הצוות בכלל ובפרט כלפי הצוות הנשי. הדברים באו לידי ביטוי בהנפת ידיים, מבטים והתנהגות מאיימים. וכעת נשאל, שאלה רטורית לטעמנו, מה מבין כלל המאפיינים הנטענים לעיל, גם אם הם נכונים, רלוונטי לענייננו ויכול לקדם את המאשימה; ולא רק זאת אלא שמקיים "זיקה ברורה ומתמשכת" לעבירות נושא ענייננו? ובמלים אחרות, מה בדיוק הקשר המובהק המתקיים בין נתונים אלה לבין המעשים המיוחסים לנאשם? גם אם נניח כי הנאשם היה מצוי במצב קונפליקטואלי, כהגדרת המאשימה, האם העובדה שהוא התאפיין ב"פתיל קצר" במקרים אחרים ושונים, מוליכה בהכרח, או אף במידת הוכחה נמוכה יותר, למסקנה כי הוא הוציא מפיה של המנוחה את צינור הנשימה וכן מנע ממנה (בדרך שלא מצוינת בכתב האישום) לנשום? לטעמנו, התשובה הברורה לכך היא שלילית, ובהתאם עצם הרלוונטיות של עדויות אלה מוטלת בספק ממשי.

זאת ועוד, כנגד כל תועלת העשויה, אם בכלל, לצמוח מהעדויות נשוא הבקשה, להוכחת הנטען בכתב האישום, יש להעמיד את החשש מפני "השחרת" הנאשם בעיני בית המשפט. בהקשר זה נזכיר כי הכלל הוא איסור על הבאת עדויות על "אופיו הרע" של נאשם, ואת החריגים שנקבעו בדיון או בפסיקה יש לפרש בצמצום. בהקשר זה, נפנה גם לדעתו של השופט מלצר בעניין אבו ג'ודה ולפיה **"...הבחינה האם מידת הפגיעה בנאשם היא גדולה יתר על המידה, במקום שתשמש כאמת מידה לקבילות הראיות, ראוי לשיטתי שתשמש ככלל מוציא (exclusionary rule): אף אם נמצא כי מתקיים חריג מוצדק כלשהו לכלל אי-קבילות הראיות בעניין עברו הפלילי של הנאשם, הרי שככל שמידת פגיעתה של הראיה בנאשם היא רבה ועולה משמעותית (עד כמה שניתן לערוך את ההשוואה האמורה) על ערכה ההוכחתי – תהא התביעה מנועה מלהציגה"** (פסקה 5 לחוות דעתו של כב' השופט מלצר). דברים אלו יפים גם למקרה שלפנינו שבו לנוכח התועלת המועטה, אם בכלל, שיש לעדויות המבוקשות, לצורך ביסוס אשמתו של הנאשם, אין להתיר את הבאתן גם בשל הפגיעה העלולה להיגרם לזכויות הנאשם בדרך של "השחרתו" בפני בית המשפט.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 11792-12-21 מדינת ישראל נ' קצורה(עציר)

תיק חיצוני: 4422/21

1 לא התעלמנו מהפניות המאשימה לדברי הנאשם בחקירותיו במשטרה, שם תיאר עצמו כאדם סבלני
2 וכמי ש"חוץ ממכתבי תודה אין שום דבר בתיק שלי", נתון שעל פי הנטען אינו מדויק. תיאור זה
3 הקים לשיטת המאשימה את הלגיטימציה להעיד את כל אותם עדים, אך התייחסנו לכך לעיל וציינו
4 כי יש קושי לא מבוטל להסתמך בהקשר זה על דבריו במשטרה שנאמרו עת נחקר כחשוד, במובחן
5 מעדות בבית המשפט. נעיר, כי חרף פניותינו לצדדים במסגרת ההליך להגיש תיק מוצגים, הדבר
6 נעשה עד כה באופן חלקי ומרבית חקירות הנאשם טרם הוגשו. עם זאת וכפי שצוין לעיל, ספק אם
7 ניתן להתלות באמירות אליהן הפנתה המאשימה כמצדיקות הבאת מכלול כה רחב של עדים,
8 שעדותם כלל לא מתייחסת לאיזו מהנקודות הטעונות הוכחה בתיק זה ושמטרתן המוצהרת היא
9 לסתור נקודות שוליות למדי באיזה מאמרות הנאשם. סיכומו של דבר, איננו סבורים שיש להתיר
10 למאשימה להביא עדים בנושאים שתוארו לעיל, היינו אופיו הרגוני והאליים של הנאשם.

11
12 שונים פני הדברים ככל שהם נוגעים לעתירת ההגנה לאסור על המאשימה להביא עדים בנוגע לאופן
13 שבו נהג הנאשם עם מטופלים במחלקה. בהקשר זה טענה המאשימה, כי בכוונתה להעיד עדים
14 אודות "טיפולים" פסאודו-מקצועיים, או לכל הפחות שהנאשם לא הוסמך לגביהם, שערך עם
15 מטופלים; אודות התנהלות לא מקצועית, או שלפחות חרגה מנהלי המקום שקיים עם מטופלים
16 אחרים, וכו'. משום שהנאשם מואשם גם בבעילתה האסורה של המנוחה בהסכמה, תוך ניצול יחסי
17 תלות, אנו סבורים כי יש לאפשר למאשימה להציג את ראיותיה בהקשר זה, במובן זה שייתכן
18 שיחסיו של הנאשם עם מטופלים אחרים יהיו בעלי משמעות ראייתית לעניין הבנת האופן שבו
19 התפתחו והתקיימו יחסיו עם המנוחה, והאם מתקיימים יסודות העבירה בהקשר זה.

20
21 לאור החלטתנו, ככל שיש עדים שנחקרו במשטרה בשני הנושאים, חזקה על המאשימה שתדע לנתב
22 את עדותם באופן שיתאים להחלטה זו.

23
24 לפני סיום נדגיש, כי מדובר בהחלטת ביניים שאין בה כל קביעה עובדתית. מאליו יוצא כי לא ניתן
25 להסיק דבר וחצי דבר מהחלטה זו לגוף המחלוקות שבין הצדדים; פרשת התביעה עדיין בעיצומה
26 והדברים ברורים מאליהם.

27
28 המזכירות תשלח ההחלטה לצדדים.

29
30 ניתנה היום, ו' תמוז תשפ"ג, 25 יוני 2023, בהעדר הצדדים.

בית המשפט המחוזי בחיפה

תפ"ח 11792-12-21 מדינת ישראל נ' קצורה(עציר)

תיק חיצוני: 4422/21

ש. מנדלבום, שופט

ג. ציגלר, שופטת

י. ליפשיץ, שופט

[אב"ד]

- 1
- 2
- 3
- 4